

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

“Liellopi un teļi”

29. – 30. novembrī 2016, Briselē

Sanāksmes sākumā tika izskatīti iespējamie kandidāti darba grupas “liellopi un teļi” vadītāja pienākumu veikšanai. Iepriekšējā reizē tika izvirzīti kandidāti no Vācijas, Francijas un šajā reizē tika apstiprināts, ka turpmāk grupu vadīs Īrijas lauksaimnieku asociācijas priekšsēdētājs Angus Woods.

Darba grupā tika analizēta liellopu un teļu skaita dinamika, un saražotās produkcijas apjomi dalībvalstīs 2016. gadā, kā arī apspriestas prognozes 2017. gadam.

Piedalījās pārstāvji no sekojošām valstīm: BE, BG,CZ, DE, DK, CY, ES, FR, GR, HR, HU, IE, IT, LV, LT, PL, PT, RO, SI, SK, FI,SE, UK.

Eiropas Parlamenta notiekošajā sanāksmē tika prezentēts par gaļas liellopu un teļu sektora iespējam laukos, par iedzīvotāju nodarbinātību, lauku dzīvotspēju, zaļo ekonomiku un tās efektivitāti.

Somijas pārstāvis prezentēja savu saimniecību un nākotnes vīzijas. Kopumā pasaulē zālēdāji aizņem 6 milj. hektāru zāles platības. Juha Tenho apsaimnieko 680 ha zemes, nodarbojas ar tīršķirnes liellopu audzēšanu (Limuzīnas) – 450 zīdītājgovis un 400 tekselas šķirnes aitu mātes. Saimniecības mērķis ir ražot augstas kvalitātes gaļu. Saimniecībai ir sava kautuve un veikals. Galvenais ir tirgus produkcijas realizācijai, kas ir 100 km rādiusā ap saimniecību. Svarīgi, par produktu ir informēt iedzīvotājus, rīkot prezentācijas, degustācijas. Somijas zemnieks atzina, ka ļoti laba sadarbība ar dažādām hobiju organizācijām, ar vietējo beisbola komandu u.c.. Sadarbības laikā viens otru papildina un atbalsta. Nākotnes vīzijas: klimata pārmaiņas sagaida, ziemas maksās dārgi. Pieaug to cilvēku skaits, kas neēd liellopu gaļu, līdz ar to jāstrādā ar tiem, kam tas ir vajadzīgs. Jāturpina informēt un izglītēt patērētājus par to, ko paši ēd, kur tas ir audzis, jāveicina patērētāju kompetence. Jāveido un jāstiprina attiecības ar vietējiem patērētājiem.

Francijas pārstāvis Bruno Dufayet informēja par gāzu emisiju. Šobrīd tiek apzinātas saimniecības, lai nākamā gadā varētu uzsākt pētījumus un pasākumus metāna ierobežošanai gaļas liellopu saimniecībās. Šajā pētījumā piedalās Francija, Īrija, Itālija un Spānija, lai rastu risinājumus. Un tad uz 2018. - 2019. gadu plānojas pasākumu plāns.

Lielbritānijas eksperts James Evans pastāstīja nedaudz par savu saimniekošanu un iezīmēja situāciju. Apsaimnieko 810 ha zemes, audzē graudaugus un zāli priekš 300 piena govīm, un 1200 aitu mātēm. Saimniecībā strādā 4 pilnas slodzes cilvēki. Liela uzmanība vērsta uz darbinieku labklājību. Protams, tiek domāts arī par dzīvnieku labturību un ēdināšanas apstākļiem un tehnoloģijām, kas atmaksājas. Eksperts uzskata, ka nozari stabilizē liellopu šķirnes izvēle: 50% kontinentālās, 50% Eiropas šķirnes, barības patēriņš un izmantošanas spēja, kā arī auglības rādītāji, mātes pienīgums, dzīvnieku pārvaldīšanas spēja un ekonomiskā efektivitāte. Nedrīkst aizmirst par gaļas kvalitāti: svarīgākās īpašības - sulīgums, mīkstums, marmorizācija. Nākotnes skatījums – aizvien vairāk izmantoti, tiks roboti, dažādi sensori un iekārtas, kas var noteikt spurekļa darbību, un kontrolēt dzīvnieka veselības stāvokli, un ietekmi uz produktivitāti.

Vācijas eksperts Roger Fechlars iepazīstināja, ka liellopu skaits 2002. gadā bija 14 milj. liellopu, bet uz 2016. gada jūniju – 12.6 milj.. Visvairāk liellopu ir Vācijas ziemeļrietumu daļā, un Bavārijā. Ļoti daudz saimniecības saceltas biogāzes ražotnes, šobrīd tiek diskutēts kā vislabāk saimniekot, jo saimniecību lielumi ir atšķirīgi, līdz ar to daudz jārēķina kā izdevīgāk saimniekot.

Īrijas lauksaimnieku organizācijas priekšsēdētājs Angus Wood iepazīstināja ar saimniecību – 117 ha zemes, 60 slaucamas govīs, 370 aitu mātes.

Īrijā vairāk kā 80% saimniecību nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu, apmēram 100 000 saimniecību. Nākotnē vairāk jāstrādā, lai saimniekotu saskaņā ar dabu, vairāk uzmanība jāvērs uz gaisa kvalitāti, produkta kvalitāti, un sadarbību ar lauksaimniekiem.

1. Tirgus situācija un perspektīvas

Eiropas Komisija prezentēja apskatu par situāciju liellopu gaļas sektorā, kas saglabājas saspringta, taču jāņem vērā pozitīvi tirgus pavērsieni. Liellopu gaļas ražošana palielinās. Arī 2016. gada rezultāti rāda, ka liellopu skaits palielinās visā ES. Piemēram, kopējais govju skaits šogad ES ir par 0.5% lielāks nekā 2015. gadā.

Nokauto liellopu skaits ES kopumā pieaudzis par 2.5 %, jo piena krīzes rezultātā tika kautas piena teles un govīs. Savukārt cenas turpina samazināties, gada laikā vidēji par 5%, (govīm 7%).

ES eksports audzis par 19%, uz Turciju +35%, Honkongu + 14%, būtiski pieaudzis arī uz Izraēlu un Libānu. ES imports audzis par 3.5%, it sevišķi Brazīlija (+7%), Urugvaja(+6%).

Pozitīva tendence pasaulē, ka 2016. gadā iegūtas rekordaugstas graudu ražas pēdējo astoņu gadu laikā. Vērojama arī lopbarības cenu samazināšanās, kas ļauj optimizēt ražošanu.

2. Lauksaimniecības produktu tirgus krīze: EK jūlijā izsludinātā atbalsta pakete ārkārtas pielāgošanās atbalstam un brīvprātīgā saistītā atbalsta noteikumu pārskatīšana

Kārtība kādā noteikts, ka dzīvnieku turētājiem, kam reģistrētas slaucamas govīs un kurš noteiktā laikposmā īstenoja vismaz vienu no aktivitātēm: ražošanas nepalielināšana vai samazināšana, kvalitātes shēmu vai īstenošanu, videi vai klimatam draudzīgu ražošanas metožu piemērošana (ārkārtas regulēšanas palīdzība - 350 milj.eiro). Dalībvalstis var piešķirt 100% atbalstu. Visu atbalstu plānots izmaksāt līdz 2017. gada 30. septembrim.

3. Jaunākā informācija par liellopu liemeņu klasifikācijas un cenu ziņošanas vienkāršošanu un administratīvā sloga mazināšanu

Tika apspriesti jautājumi par esošās regulas labojumiem nr. 807/2013, kas attiecas uz liellopu gaļu. Galvenie aspekti: atbrīvojumi no obligātās liemeņu klasifikācijas:

- kautuvēm, kurās nokauj > 150 liellopiem, kuru vecums 8 mēneši,
- attiecībā uz liemeņiem, kas netiek pārdoti tālāk. Liemeņu marķēšana ar leiblu (uzlīmēm), zīmogu vai citu oficiāli atzītu veidu. Cenu paziņošana par liemeņiem kautuves ietvaros.

Nav vienota pieeja liellopu liemeņu klasifikācijā pēc svāra un vecuma (piena vai gaļas liellopi). Tāpat bioloģiskā un konvencionālā liellopu gaļas ražošana netiek atsevišķi uzskaitīta.

4. Informācija un viedokļu apmaiņa par dzīvnieku veselības stāvokli ES – infekciozais katarālais drudzis jeb zilās mēles slimība

Situācija ar infekciozā katarālā drudža jeb tā sauktās "Zilās mēles" slimības izplatību atkārtojas ik gadu, un teritorija paplašinās. Ja 2014. gadā šī slimība bija konstatēta Ungārijā, Rumānijā, Bulgārijā, Itālijā, tad ar katru gadu sasniedz jaunas teritorijas. Tā 2015. gadā tika konstatēta saslimšana Horvātijā, Spānijā, bet jau 2016. gadā līdz 30. novembrim sasniedza Franciju, Šveici, Austriju un Čehiju, Serbiju, Kosovu, Grieķiju, Albāniju, Montenegro. Ja uz šo slimību uzreiz

nenoreaģē, un neveic manipulācijas, tā strauji izplatās. EU 28 valstīs ir līdzīga situācija kā rīkoties, bet pastāv risks par tām valstīm, kas nav šajā sarakstā. Šobrīd tiek strādāts pie Grieķijas dienvidu daļas dzīvnieku vakcinācijas. Pārējās iepriekš minētajās valstīs vakcinācijas process norit veiksmīgi. Dzīvniekus pārvietojot no dažādu tipu (brīvā, intensīvi skartā, vidēji skarta) zonām, jāievēro attiecīgi vakcinācijas noteikumi. Visintensīvākās zonas ir Bulgārija un Grieķija. "Zilās mēles" slimība nav bīstama cilvēkiem, to izplata insekti un tādēļ tai ir sezonāls raksturs. A tips ir ļoti aktīvs aitām, rada neauglību un negatīvu ekonomisku ietekmi uz audzēšanu. Dažas dalībvalstis nevar organizēt vakcinācijas kampaņas naudas trūkuma dēļ.

5. Tirgus piekļuve – SPS tirdzniecības barjeras. Ziņojums par progresu ar fokusu uz Ķīnu, Japānu, Dienvidkoreju un ASV

Liellopu gaļai esošie atvērtie tirgi ir Japāna, Honkonga, Āfrika, dažas Āzijas valstis.

Prioritārie alternatīvie tirgi – Turcija, ASV / Kanāda, Ķīna, Brazīlija.

Ir svarīgi, kas ir sanitāro un fitosanitāro (SPS) barjeru motivācija - dzīvnieku slimības, pārtikas piedevu standarti utt., juridiskās references - noteikumi un standarti attiecīgajā trešajā valstī.

6. Brexit ietekme uz liellopu nozari

Šobrīd nav zināms, kā šis pasākums var ietekmēt liellopu nozari, ne pozitīvā, ne negatīvā ziņā. Taču ir jābūt gataviem uz izmaiņām jebkurā brīdī. Pamatots uztraukums varētu būt valstīm, kas liellopu gaļas liemeņus eksportē uz Lielbritāniju, Angliju, iespējama līgumu laušana.

Pielikumā:

- liellopu un teļa gaļas tirgus situācijas analīze;
- graudaugu, eļļas un proteīnaugu tirgus situācijas analīze.

Daiga Baltiņa

Paraksts